

آبونه شرطی

داخلى ، خارجى هر ير اچون
سنه لکي (٢٥٠) ، آلتى آيلق
(١٣٠) غروشدرا .

[نسخه سى ٥ غروش ،
سنه لکي ٥٢ نسخه در .]

اداره خانه

باب عالي جاده سند دايره مخصوصه

اخطرات

آبونه بدل پيشيندر

سلكه موافق آثار مع المعنويه
قبول او لنور . درج ايدلهين
يازيلر اعاده او لوغا .

دينی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفتہ لقی مجموعه اسلامیه در

باش عمرد صاحب و مدیر مسئول
محمد عاکف اشرف ادیب

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

٢٣ صفر ١٣٣٧

عدد : ٣٨٠

آبونه اهد کم سهل الرشاد

پچشنه

٢٨ تشرین ثانی ١٣٣٤

جلد ١٥

اینجه اوقدادر اول حکایت
باقیسی دروغی نهایت

احمد نعیم

هامش — احمد امین بک ایکنچی مقالہ سنک هامشندہ دیبور کہ

« قارئوں مندن بعضی مطبعہ منہ مراجعت ایدہ رک دولت ایله ہیں کہ تفریق اوزرینہ خلافت مسئلہ سنک موضوع بحث اولماں لازم کاوب کلی، جنکی صور دیلو۔ بزم فکر منجھے بومسئلہ نک موضوع بحث اولماں هیچ برسیب یوقدر۔ عثمانی دولتک حکمدارنی و عالم اسلامک خلیفہ ایکی بربر نہ دن کامیلہ آپری ایکی صفتدرکہ ذات حضرت پادشاهیہ بک کو زل اجتماع ایدہ بیاں۔ تفریق وقوع بولہنی تقدیردہ مشیخت و اوقاف نظارتی مستقل بر عیت دینیہ حالی آپر و طوغرودن طوغردہ مقام خلافتہ استناد ایدر۔ و بوکا مقابل عثمانی دولت دہ بتوں وطنداشلر ایچون مساوی بر ماہیت حائز بر عیت قانونیہ شکلکے کیرر۔ »

صاحب مقالہ نک یوقابریدہ بحث ایتدیکمن خطاسو ایشته بورادہ دہ ظاهر اولیور۔ او، صفت خلاقی پاپالی کی بر صفت رو طانیہ ظن ایدیور۔ خلافت احکام شرعیہ اجرادہ نیابت معناشندہ در۔ امیرہ سلطان دیکنر، پادشاه دیکنر، خلیفہ دیکنر، ہن نہ دیرسہ کر دیکنر صدقی دیکنمشز۔ اونک وظیفہ سی سائر افراد مسلمینک وظیفہ سی کی دینیدر۔ آزادہ کی فرق قوت حکومت ایله انفاذ احکام و اقامۃ حدود شرعیہ در۔ اور وپا دوشونو شی ایله اوندہ آپری ایکی صفت توہم ایدوب آنک کاہ احکام شرعیہ کاہ شرعہ مغایراً احکامی انفاذہ مأمور بر شخصیت متناقضہ اولماں بزحوصلہ منہ صیغدیر امایز۔

وطنداشلر کانجھے اونلر ایکی دور لوڈر۔ ایچمزہ پاشامق ایشته یتلرینک - طبی بزم کی - تشنہ اولدقلری شی عدالتدر۔ حقلینی وزیریکنر، ظلم ایتیکنر، دین و آیینلرینہ قاریشمایکنر۔ بزم بک کو زل ایسینیلر۔ افتراق سوداسنده اولانلری ایسہ هیچ برسورتہ مذون ایمکن یوقدر اعتقادندہ یم۔

دین ایله دولتک تفریق

چکنارو، فلسطینیہ کی یہودی حکومت ایله مسلمانلرک اتحادی حقنده غرب نشرياتندہ بولنان وقت غزنی باش محرومی احمداءین بک بو هفتہ دہ « دین ایله دولتک تفریقی » مسئلہ سی اور تھیہ آندی۔ بونک اوزرینہ یکی انتشارہ بالشایان اسلام غزنی غایت کو زل برجواب ویردی، مسلمانلگھ ناصیل بر دین اولدینی خلاصہ ایضاح ایتدی۔ بوندن باشقة فاضل محترم احمد نعیم بک افندی دہ بو موضوعہ دائرہ ہم یرمقالہ یازہ رق مسئلہ نی ایسہ تنویر بوبور دیلو۔ بومانستہ آتی، غزنی دہ خلافت اسلامیہ حقنده شایان اهمیت بر مقالہ نشر ایتدی۔ مسلمانلر ایچون فوق العادہ حائز اہمیت اولان بو مسئلہ حقنده سیل الرشاد و قیدیہ خیلی نشرياتندہ بولنش، اوزون اوزادی یہ ایصالحات اعطی ایتشدی۔ اسلامیت عدم تتبع نتیجہ سی اولہ رق اور تھیہ چیقاریلان بو مسئلہ حقنده امید ایدر زکہ احمد امین

بلک تعديل و تصحیح افکار ایدرلر۔ اہمیت عظیمہ سنہ مبف بو خصوصیہ کی نشرياتی خلاصہ اولسوں نقل و قید ایتمی ازیم عد ایدیورز۔

روت غزہ سنک فیکری

« کندی گندیزی بولہ (عصری) بر دولت شکلکه قویق ایچون اساسی بعض اجرا آٹ و حاضر لفڑی یا پھی لازم در۔ بولندر، برنجی، جنکی صور دیلو۔ بزم فکر منجھے بومسئلہ نک موضوع بحث اولماں لازم کاوب کلی، جنکی یوقدر۔ عثمانی دولتک حکمدارنی و عالم اسلامک خلیفہ ایکی بر بر نہ دن کامیلہ آپری ایکی صفتدرکہ ذات حضرت پادشاهیہ بک کو زل اجتماع ایدہ بیاں۔ تفریق وقوع بولہنی تقدیردہ مشیخت و اوقاف نظارتی مستقل بر عیت دینیہ حالی آپر و طوغرودن طوغردہ مقام خلافتہ استناد ایدر۔ و بوکا مقابل عثمانی دولت دہ بتوں وطنداشلر ایچون مساوی بر ماہیت حائز بر عیت قانونیہ شکلکے کیرر۔ »

اہرم غزہ سنک ہبائی

« بومسئلہ دہ بزمہ بر قاتولیک ویا اور تو دو قس حکومت و حتی ہرستان حکومت آراسنده ہیچ برشابھت یوقدر۔

غیر مسلم دولتلر دہ، وبالفرض فرانس دہ حکومتکہ کایسے انک آپریلماں بوسبوتون باشقة بر ماہیت عرض ایدر۔

چونکہ اولاً بزدہ کلیسا یوقدر۔ ثانیاً کلیسا اولماں بوجہ رو حانیلک دہ یوقدر۔ ثالثاً بزدہ دین یا لکڑا وعظ و نصیحتدن عبارت اولماں ب عباداً دن زیادہ و دھا اول حقوق عبادی، واو حقوقک دہ شخصی و اجتماعی کافہ احکامنی هر زمان وہ دورہ موافق اسلامیہ نفکر و ادارہ ایتکن دن صوکرا ساحة حکم و حکمتی، ادارہ نی، سیاستی، قوانین مشروطیقہ اخاطہ ایدر۔ حکومتک شکلکن دن بدأ ایله مساوات حقوق، اجتماعیات، سیاست ایچون مخصوص دستورلری واردہ۔ بودن ہر کسکدر و ہیچ کیمسہ نک دکلدر۔ اسلامیت، عقیدہ اعتباریہ برمسلمانک دینی ایسہ عدالت و سیاست اعتباریہ بتوں انسانلر کدر۔

دستورلر ناہ حر بلر، صلحار، اجتماعی مسئلہ، اخلاقیات، منفعت عامہ، موائزہ ملیت اسلامیہ ہب دوشونولشدہ۔ خلیفہ دن، پادشاهن بدأ ایله اک اوافق بر فرد خلقہ وارنجہ بہ قدر حر و مستقل احکام وضع ایتکن دن۔ کنڈیسی اساساً مستقلدر۔ اوندہ حکومتہ تابعیت محدودانی یوقدر۔ بالعکس کنڈیسی احکام علمیہ اوزرینہ قورو لشدہ۔ تفوق و امتیاز، تحکم و اصالت ہیچ ظانیماز۔ اونک حکومت اوزرینہ تائیزی، دوغر و وايجاب حال و زمانہ موافق بر مادیہ، بر ایشہ علی الاطلاق مدافعہ شکلکن دکل، بالعکس ناظم و محافظت حریت وعدالت اولیق صورتیلر دن۔

بو آکلاندیغمز تشکیلات مو جنگیه حقوق و سیاست دستورلری خارجندہ دینک برشی امر ایتمی احتمالہ دکل، بولیہ بر شیئہ بالعکس سکوت ایتمکہ مأمور اولماں اساسی نظر دقتہ آپر سہ کورورز کہ بزم دینزک حکومتکہ نمزوجیتی ایله دین۔ مسیحیت حکومت اوزرینہ بر تائیزی آراسنده ہیچ برمیاسب و مشابھت یوقدر۔

دولتلىك فوقدانىدەر . خلافتە تەرىپەن ئىتكە ، اوئى تقويدەن باشقا بىر ئىچىۋە يە پىوستە اوماز . اكىر ، فرض مىسىز بىدە ئولەرقى بىر دوالت مادىيە خلافتى يېقەنلىق ئىستەرسە ، قاپلەردىھە ؟ سېجىيەدە ؟ فاطر ئىدە ؟ حقىقەتىدە مەركۇزا ئۆلان بوشجىرە ؟ بودانوب كىسب قوت ئىدىن بىر نهال كېيى ، يېكى بىر قوت اىلە فيش-قىرەجىق ، و كىندى وجودىنىڭ هائل ئۆلان موجۇدلىرى يەقەنلىق .

خلافت اسلامیه، او چیز میلیون فردات بر ده موکرایند، برجهور لش،
ده موکرایند باشند برو سلطنه طانیايان بر قسم بشریتک همذل و مشخص
وجودی، ترجهان آمالی، محصله تاریخیه بیدر. بجهور مسلمین، آمریقا
ده موکرایند، آنچه ۱۷۸۹ ده وجودی، کلایان فرانسه بجهور یندن،
حال سلین شک ایچنده بوانان انگلیز ده موکرایند اسکنیدو، بناء علیه
قابلیت حیائیه بی فضله در.

..... سیوری عقلا وار ؟ بو عصر ده موقرانی ایله خلافت ناصل
قابل تأثیر او لور ؟ خلافت ده موقراسیدنک تأیید و تأکیدی دیگدر، دنیاده
کو هنخنی، الک اسکن ده موقرانی جهود مسلمانندر . بزر بو موضده
عقائد اعتبار ایله دکل، بر کمیت سیاسیه و اجتماعیه اولاق او زره اسلامیدند
بخت ایدیورز . اسلام بر ده موقراسیدر . ده موقراسیدنک ضد کاملی اولان
اوروبا آریستوقراسیدنک هیچ بر ذره سی موجود نیدر که بو، اسلامجه مظاهر
مسامعه اولسون ؟ حریت، اخوت، مسارات، (فران ما صونری) دن
اول اسلامیدنک تقرینه مظاهر او لشدي .

پکا او بله کلیور که اسلامیت سیاسیه و اجتماعیه بو امتحاندن داها قو تلي
چیقه جقدر . اسلامیت غیر فوضوی ، لکن ایلری بر مسلک اجتماعیدر .
هله اهل اسلام ، مقام خلافته تعریض ایدله یکنی کورونجه او کا اولان مر بومیتی
بر قات دها آرتیره جقدر .

خلافت بر سلطنت مادیه به استناد اینهد بجهه مسئول او له ماز . تابعیت و یا
جهایه اجنیمه ده بر خلافت ، خلافت دکلدر . بناءً علیه آل عثماندن او لایان
بر خلیفه نک خلافتی غیر وارد در . چونکه او خلیفه بر بندۀ اجانب در .
خلافتک وجودی ، سلطنت همایه نک بقا و دوامی ، شوکت و مکثتی
مهملز مدر .

دور سابقده حاصل اولان تشتت اسلامی، الشاalleه، حکمدار نواقع المازک
ذاتریله، وجود دلربله از الله ایدریله بحک و جامعه اسلامیه اسکیسادن داها فضل
بر قوت بوله جقدر.

استهله ادعا شورا سی ده ذکر ایده لم که خلافت اسلامیه نک مظہر تکاملات
اوله سی تبعه اسلامیه ملاک اولان بوتون دولتمرک لهنه بر حرکتند . بولله
بر خلافت ، بین الدول بر عنصر موازنہ و صلاح اولویر . هر دولتمه خوش
پکنیک شهادی و مقتضای عدالتی بولونان بر خلافت بر خیلی منازعاته مانع
جلال نوری او له بچلیر .

یوک بریتانیا و مقدرات اسلام

بوعنوان ایله «آنی»، غزنه‌ی مهم برمقاله نشر اینشـدر. خالص بـ
مسئلـمان فکرـیله بازـبلـش بـوـمقـالـهـنـك بـعـض فـقـرـهـلـرـیـ نـقـل اـیدـیـورـز؛
آـمـیرـالـسـورـ (آـرـتـورـ غـالـتـورـبـ) لـکـ محـرـوسـهـ قـسـطـنـطـیـپـهـ وـرـودـیـلهـ

اسلامىت، دور جهالت و تتعصبك علوم و فنون ايله زوالندن
صوکرا مدنىتك اداره و سیاسته حاكم او له بىلەمك سويھەسىندن پك
چوق او زاق او لان انجىلەك بوسپۇتون ضدى او لارق ناظم و مرشد
اولىق خارەسە مالىكىدر.

حکومتمنز دینه، وارونک تاقین ایتمدیکی اجتماعیيات و حقوق
قانونلرینه خالصانه رعایت ایتمدیکی وارنی بعضاً ظاهرآ طو تازکن
اکثریا باطنآ بیراقدینی ایچون اداره وسياستنده موفق اولامادی.
حال بولیله اولونجه ودين اسلامك الک علوی واک اتهـائی بر
« ذه موقراسی » بى کوزمنه، دماغمزدصوقان « کلکم راع و کلکم
مسئول عن رعيته » اخطار جايىلندىن صوکرا « تەئۇقراسى » وجودىنى
ادعا ايله موجود او لمايان برشىيئى قالدىرمق حى نەقدر غير طېيى
ويلا كاشدر .

بزده ؟ ادرالوده ، حسیبات ده ، عقل سلیم ده هپسی ... هپسی
جدی و دقیق بر مسلمان ، هم ده علماء متهمون بر مسلمان سیاستی ایله
الله ایدیله پیاپیر . ذاتاً بودین « معامله دینی » ، « ناصح او لمق دینی »
و « راسخین » دینی در .

خلافت اسلامیہ

آئی خرن تہ سندن :

«شرق واسلام عالمی بذاته ده موقراندر واوندن باشنه بر سلطنه طائیماز. اوروپاک حالواره مدینې اس مساواته بز اوون اوچ عصر اول کلشدن. ایکی ذہنیت باشنه باشنده در، بناءً علیه اور و پاده [روماؤوو]، [هاپسورغ] [هوہنچولرن] کی اعصار دیده، لکن ده موقراسی به مانع و او نکلهه هزار سلطنت خاندانلر بذاتک انقراض و اندرایی ده موقرانیق بر مؤسسه او لان خلافتک استعمال منی موجب اولور.

بر آز آلا فرانگه به یانقین ، لکن حقیقت تاریخیه و روحیات شرقیه ایله
القی او لمايان کیمسه لر و بالخاصه بو وطن ایله مناسبتلری مذهب بوقلمونلرینه
ارلان نسبتلرندن فضلله بولو نمايان بر طاقلری ، بلکه ، بو جاوه تاریخی
آ کلامازلر . فقط ، امین اوله لم که قواول ملائکه آورسنده یالکن بر ابابایس
رجیم چیقا بیلیر ؟ فضلله سی چیقاماز . او نک کبی او چیزو ز میلیونلاق جهور
سلمیدنک سلا بدنه خلل کلن .

هیچ بر دولت معاصره خلافته سنک انداز اوله ماز ، چونکه خلافت